

ArticleHistory:

Received
18/06/2023
Accept
14/09/2023
**Available
online**
15/09/2023

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3402>

**EXAMINATION OF TEACHERS' FIRST YEAR EXPERIENCE:
THE EXAMPLE OF ZONGULDAK**

**ÖĞRETMENLERİN İLK YIL DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ:
ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ**

Fatma Feryal Sezer¹

Abstract

In this study, the first-year experiences of teachers are examined and their thoughts about the process in the first years of their profession, the difficulties they encounter while performing their profession and their positive/negative experiences, job descriptions, work-related concerns, professional insecurity and emotional states while performing their profession by determining from their own perspectives. Phenomenology, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of this research is 15 teachers working in a high school in Zonguldak Province Central District in the 2022-2023 academic year, which is affiliated to the Ministry of National Education. In this study, a semi-structured interview form prepared for the purpose of collecting data on the examination of teachers' views and perceptions was used. As a result of the research findings, it is seen that the biggest factor in choosing teaching profession as a profession is their own preferences and state assurance comes to the fore. In addition, they expressed the opinion that the teaching profession is still a popular profession, which is accepted by the society and lost its prestige over time. Despite this, it has been concluded that some of the teachers, while performing their profession, have negative perceptions such as the existence of bureaucratic obstacles due to the lack of implementation, the failure due to the difference in the quality of the students, and the fact that the education is exam-oriented. In the research, it was concluded that the majority of the techniques used by the teachers in the learning and teaching process was the traditional method, the narration technique.

Keywords: Profession, Experience, Performing, Anxiety, Occupational Insecurity

¹ Y.Lisans Öğr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Bölümü, fatmasezersinanoglu@gmail.com, 0000-0002-5477-4234

Özet

Bu çalışmada, öğretmenlerin ilk yıl deneyimlerinin incelenmesi ve mesleklerinin ilk yıllarında süreç hakkında düşünceleri, mesleklerin icra ederken yaşadıkları zorluklar ve olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, meslekî güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumlarını kendi perspektifleri üzerinden tespit ederek ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ili Merkez ilçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Zonguldak'taki bir lisede görev yapan 15 öğretmendir. Bu araştırmada öğretmenlerin, görüşlerinin ve algılarının incelenmesine ilişkin veri toplama amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma bulguları sonucunda öğretmenlerin, meslek olarak öğretmenliği seçmesinde en büyük etkenin kendi tercihleri olduğu ve devlet güvencesinin ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleğinin toplum tarafından kabul görünen, saygınlığını zaman içerisinde kaybetse de halen daha popüler bir meslek olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Buna rağmen bazı öğretmenlerin mesleklerini icra ederken, öğrenci niteliğinin farklılığından dolayı oluşan başarısızlık, uygulamadaki eksiklikten kaynaklı, bürokratik engellerin varlığı ve ayrıca eğitimin sınav odaklı olması şeklindeki olumsuz algılar içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin, öğrenme öğretme süreçlerinde kullandıkları teknikler konusunda çoğunluğun geleneksel yöntem olan anlatma tekniğini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Meslek, Deneyim, İcra Etmek, Kaygı, Meslekî Güvensizlik

GİRİŞ

Öğretim faaliyeti, insanoğlunun dünyaya gelişi ile başlamıştır. Önceleri aile üyeleri, kabile büyükleri tarafından gerçekleştirilen bu durum daha sonra genç nesillere bilgi sunacak ve onları yaşama hazırlanmasına yardımcı olacak bu bilgilerin çoğalıp karmaşıklaştıkça bu iş için planlanan özel kurumlarda (okul) ve görevi yalnızca öğretmek olan kişilerce (öğretmen) yapılması benimsenmeye başlanmıştır. Günümüzde okulun ve öğretmenlik mesleğinin tarihçesi hakkında kesin bilgiler bulunmamaktadır. Öğretme-öğrenme işinin insanlık tarihi kadar eski olduğunu düşünürsek, öğretmenlik mesleğinin dünyanın en eski mesleklerinden biri olduğunu söyleyebiliriz. Öğretmenlik, uzun yıllar boyunca din adamlarının ve filozofların kendi aslı uğraşlarının yanı sıra yaptıkları ikinci görevi olmuştur (Oktay, 1991, s. 187). Gelişen dünya ile birlikte önemini her geçen gün artıran öğrenci, öğretmen ve program öğeleri eğitim sistemindeki ilerleme ve gelişme sürecinin temelini oluştururlar (Demirdağ, 2015). Başarılı bir eğitim sistemiyle bu öğelerin işleyişi gerçekleştirilir (Türk, 2021, s. 28). Meslek, "belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş" (TDK, 2011, s. 1662).

İnsan doğduğu andan itibaren bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikler bakımından gelişmeye, bilgiye ve öğrenmeye ihtiyaç duyan bir varlıktır. Bilgi ihtiyacı karşılanan birey, elde ettiği bilgilerle mana kazanır; kazandığı anlamını davranışlarıyla kıymetli kılar ve kişinin bilgi seviyesi artıkça "değeri" de artar. Bu bağlamda kişiyi bilgiye götüren yollar daha çok değer kazanmış, kişinin yaşamının anlamını ve özünü bulması için bilgiyle aydınlatılan insanlara hürmet edilmiş ve saygınlık atfedilmiştir. Dolayısıyla öğretmenler, kişinin bilgiye ulaşmasının sağlayan, beceriler kazandıran, kişiye vizyon ve misyon yükleyen insanlar olarak görülmüşlerdir (Demirdağ, 2016). Ayrıca icra ettikleri öğretmenlik mesleğiyle her zaman her toplumda değerli bir meslek olarak anılmaktadır (Karataş, 2020, s.40).

Sanayi Devrimi insanlığı etkileyen önemli değişkenlerden biri olurken bilgi toplumu da insanlığı etkilemiştir. Bilgi özellikle bilimsel bilgi, bilgi toplumunu karakterize eden en önemli unsurdur. Sanayi devrimi ile birlikte bilgi toplumu ya da bilgi çağı da hızlı bir

değişim sürecine girmiştir. Hızla değişen toplum insanın da değişimine sebep olmaktadır. Değişen birey, toplumda olumlu bir şekilde hayatını devam ettirmek için o toplumun özelliklerini benimsemelidir. Bilgi özellikle bilimsel bilgi, bilgi toplumunun temel özelliğidir. Bu dönem insanı da bilgiyi hayatının önemli bir faktörü olarak kullanma bilgi ve yetisine sahip olmalıdır (Özkan, 2009, s.114).

Bir ülkenin, nitelikli insan gücünü yetiştirme ve yurttaşlarına vatandaşlık eğitimi vermeyi temel amacı olarak gören bir eğitim sistemi vardır. Her eğitim sistemi, bunu gerçekleştirebilmek için yetiştireceği insan modelini sahip olduğu eğitim felsefesi ve insan gücü politikası çerçevesinde belirleyerek eğitim aktivitelerini bu gayeye göre düzenlemektedir (Karagözoğlu, 2003, s. 10). Hiç kuşkusuz öğretmenler, okullarda bu işlemi yapacak olanların başında gelir. Öğretmenlerin, bir ülkenin gelişmesinde, kaliteli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, kişilerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında önemli sorumluluklar almaları beklenmektedir (Özden, 1999, s. 18). Eğitilmiş insan gücü, önemli bir avantaj olarak bakıldığında gelişmiş ülkelerde ön plana çıkmaktadır. Maddi anlamda yeterli zengin kaynaklara sahip olmasa da halkı iyi bir şekilde eğitim almış ülke, diğer kaynaklarını kullanarak zengin olabilmektedir. Bunun aksine yer altı ve yer üstü doğal kaynakları çok zengin olan bir ülke, eğitilmiş ve nitelikli insan gücü kaynağına sahip olmadıklarından ötürü yoksul kalmakta ve farklı yollarla diğer ülkelere hizmet etmektedirler. Bu bakımdan eğitimin diğer yararlarının yanında ülke gelişiminde ve ekonomik kalkınmasında vazgeçilmez bir kurum olduğu bilinmektedir. Bu noktada öğretmenler ve öğretmenlik mesleğinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Eğitilmiş insan gücünün oluşması doğrudan öğretmenlere ve öğretmenlik mesleği ile ilgilidir. İçinde bulunduğu zamanın gereksinmelerini doğrultusunda yetiştirilmiş öğrencileri, çağın özellikleri çerçevesinde eğitebilecek, teknolojiyi kullanarak bilgiye ulaşma ve o bilgiyi kullanma konusunda birikimli öğretmenler yetiştirmek eğitim alanında ülkelerin öncelikli görevlerindedir (Demirdağ, 2019a). Öğretmenler, eğitim ve öğretim işinin doğrudan sorumlusudur ve onlar da sonuçta bir eğitiminden geçerek bu mesleği icra etmektedirler (Gelen, vd., 2008, s.41).

Geleneksel alandan modern zamanlara geçilirken; eğitimdeki değişimlere ve gelişmelere paralel olarak öğretmenin okuldaki rolleri de gelişmektedir. Geleneksel rollere baktığımızda öğretmenin okuldaki en önemli rolünün "bilgi yayıcılık" olduğunu görmekteyiz. Disiplincilik, yargıçlık ve sırdaşlık öğretmenin okuldaki diğer rolleridir. Eğitimdeki değişikliklerle beraber geleneksel diye nitelenebilecek roller de değişme durumundadır. Bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı ve birer eğitim lideri olan öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı rolünde değildirler. "Öğrenmeyi öğretmek" rolünü oynaması, ve bunun için de öğretmen, bilgi yayıcılıktan çok öğrenmeyi öğretmekte yeterli olması gerekmektedir (Özdemir, vd., 2000, s. 75).

Kadim ve kutsal bir meslek olarak görülen öğretmenliğin temellerinin atıldığı ilk yıllarda tecrübe edilen olumlu ve olumsuz süreçlerin öğretmenin meslek yaşamının sınırlarını belirlediği fikrinden yola çıkarak öğretmenlerin mesleklerini icra etmeye başladıkları ilk senelerinde deneyimlediklerine nasıl anlam yüklediklerinin incelenmesinin önemli olduğu görülmüştür. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğretmenlerin, bakış açılarıyla öğretmenlik mesleğinin ilk senelerinde deneyimlediklerini ortaya çıkarılmasıdır. Bu çalışmada öğretmenlerin, mesleklerinin ilk yıllarında tecrübelerine yükledikleri manaların ortaya çıkarılabilmesi için olgubilimi deseni kullanılmıştır (Çimen, 2021, s. 367).

Uluslararası ve ulusal alanyazında öğretmenlerin, ilk yıl mesleki deneyimleri birçok araştırmancının odağı olmuş ve çeşitli öğretmen eğitimi programlarındaki noksanlıklara yönelik verilerin ulaşılmaya yarar sağlamıştır (Ergünay, 2018, s. 21).

Bu çalışmada, nitelikli bir lisede görev yapan öğretmenlerin, mesleklerinin ilk yıllarındaki süreç hakkında düşünceleri, olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, mesleki güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumları bağlamında görüşlerinin ve algılarının ne yönde geliştiğini ve bunun mesleki şemalarını oluştururken nasıl bir anlam kattığını ve genç meslektaşları açısından bakıldığında bu deneyimlerin öğretmenlik vasıflarına etkileri bağlamında daha iyi bir noktaya taşınmalarının mümkün olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Olgu bilim, bireylerin deneyimlerinden yararlanarak olgu ile ilgili bilgiler elde etmek için yapılan bir araştırma yöntemidir (Onat Kocabıyık, 2015, s. 55). Olgu bilim, bireylerin yaşamda kazanmış oldukları deneyimler üzerinde ayrıntılı olarak çalışır ve tecrübelerin kişiler için ne anlama geldiğine odaklanmaktadır (Aydın Günbatar, 2019, s. 292). Bireylerin deneyiminden yararlanan bir araştırma metodu olan olgu bilimi bireylere ait olgu ile bilgilerini elde etmeyi amaçlamaktadır. Her birinde öznel deneylere öncelik veren olgu bilimi oldukça fazla uygulama biçimine sahiptir (Kocabıyık, 2015, s. 55). Olgubilimi, derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan ancak çalışmaları farkında olunan olgulara odaklanır. Çeşitli örnekler, açıklamalar, yaşantılar ortaya koyarak bir olgunun daha iyi tanınmasını ve anlaşılmasına yardımcı olur (Büyüköztürk vd., 2021, s. 37).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ili Merkez ilçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Zonguldak'taki bir lisede görev yapan 15 öğretmendir. Katılımcı öğretmenler olasılık temeline dayanmayan örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme esasına göre belirlenmiştir. Amaç; mesleklerinin ilk yıllarında edindikleri tecrübeleri ve tecrübelerin olguları inceleyerek olguların farklı deneyimlere dayanan ancak ortak veyahut paylaşılan olguların bulunup bulunmadığını tespit ederek problemi farklı boyutları ile ortaya koymaktır. Bu çalışma öğretmenlerin, süreç hakkında düşünceleri, mesleklerini icra ederken yaşadıkları zorlukları ve olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, mesleki güvensizlikleri, mesleklerini icra ederek ortaya çıkan duygu durumlarını bağlamında görüşlerinin ve algılarının kendi bakış açısı üzerinden tespit ederek ortaya koyma noktasında fayda sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerin seçilmesinde gönüllülük esasına ve araştırmacının katılımcılara kolay ulaşılabilirliğine dikkat edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada öğretmenlerin, süreç hakkında düşünceleri, mesleklerini icra ederken yaşadıkları zorluklar ve olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, mesleki güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumlarını bağlamında görüşlerinin ve algılarının incelenmesine ilişkin veri toplama amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlerin, süreç hakkında düşünceleri, mesleklerini icra ederken yaşadıkları zorluklar ve olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, mesleki güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumlarını bağlamında görüşlerinin ve algılarının incelenmesine yönelik yapılan araştırmada görüşme soruları konuya dair ulusal ve uluslararası literatür taranarak incelenmiştir. Araştırmacılar soruların hazırlanma aşamasında soruların çok boyutlu olmasına ve katılımcılar açısından bir yönlendirmenin bulunmamasına dikkat etmişlerdir. Ayrıca problemlerin ortaya daha net konulabilmesi amacıyla hazırlanan görüşme formunun anlaşılabilirliği ve amaca uygunluğu uzman görüşüne başvurarak değerlendirilmiş ve form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Yine bu yöntem sayesinde gerekli durumlarda ek sorular ile konunun daha esnek bir biçimde ele alınma imkânına kavuşulmuştur (Baltacı, 2019, s. 371). Söz konusu görüşme sorularının hazırlandıktan sonra değerlendirme amacıyla Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'nde görev yapmakta olan bir öğretim üyesi ve uygulama yapılacak okulda görev yapmakta olan üç öğretmenle görüşme yapılarak forma son şekli verilmiştir.

Araştırmaya ilişkin veriler Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonrasında toplanmıştır. Görüşme formu öğretmenlerin, süreç hakkında düşünceleri, mesleklerini icra ederken yaşadıkları zorluklar ve olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları mesleki güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumlarını bağlamında görüşlerinin ve algılarının incelenmesine yönelik 18 sorudan oluşmaktadır. Araştırmaya gönüllülük esasına uygun

biçimde katılım sağlayan öğretmenlerden elde edilen cevapların gizliliğinin korunacağına, toplanan verilerin araştırma dışında kullanılmayacağı ve araştırmacı tarafından gerekli tedbirlerin her aşamada özenle alınacağı katılımcılara izah edilmiştir.

Görüşme bilgilerinde her katılımcıya kod adı verilerek muhteviyat incelemesi yapılmıştır. Öncelikle görüşme metinleri büyük bir titizlikle okunmuş, daha sonra her katılımcının görüşmesindeki sorulara verdikleri cevaplar titizlikle incelenmiştir. Bu merhalede, araştırmanın bir olgu bilim çalışması olduğu göz önünde tutularak total bir bakış açısının gözden kaçmasına sebep olabilecek ayrıntıların bütünleştirilmesi yoluna gidilmiştir (Ersoy, 2014, s. 47).

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi elde edilen verilerin ayrıntılı incelenmesi vasıtasıyla bu verileri açıklayan kavram, kategori ve temalara ulaşılması yoluyla oluşturulur (Baltacı, 2019, s. 377). Bu amaçla toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış sonrasında kodlama işlemi yapılmış ve son olarak elde edilen kodların hangi tema altında işleneceği belirlenmiştir.

Kodlama, Miles ve Huberman'ın (1994) yöntemi nitel veri analizinde ve analiz sonraki kısımlarına etki eden en faydalı adımdır (Baltacı, 2017, s.5). Tema ve kodları şöyle oluşturulmuştur. Görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerin isimlerinin gizli tutulması nedeniyle her birine bir kod belirlenmiştir.(Öğretmen. 1, Öğretmen. 2, Öğretmen. 3... Öğretmen. 15). Analiz sonucu elde edilen bulgular frekanslarında yer aldığı çeşitli tablolar vasıtasıyla gösterilmiştir.

Görüşmeye katılan öğretmenler, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15 olarak kodlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın Birinci Sorusu

Araştırmanın birinci alt problemi "Öğretmenlik mesleğinin icrası hangi yeterlilikleri zorunlu kılmaktadır?" şeklindedir. Bu alt problemin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğretmenlerin söz konusu alt probleme dair görüşlerini ifade eden bulgular altta yer alan Tablo 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.19 şeklinde sunulmuştur.

1-Mesleğinizi yürütme noktasında sağlanan destekler nelerdir?

Tablo 3.10. Materyal Desteği

Tema	Kodlar	Frekans
Materyal Desteği	Ders araç gereçleri	4
	Kırtasiye malzemeleri	3
	Kazanım testleri	2
	Aylık maaş	1
	Promosyon	1
	Ek ders	1

Tablo 3.10'a bakıldığı zaman öğretmenlere, "Mesleğinizi yürütme noktasında sağlanan destekler nelerdir?" araştırma sorusuna verilen ($f=5$) "ders araç gereçleri", ($f=3$) "kırtasiye malzemeleri", ($f=2$) "kazanım testleri" ve ($f=1$) "aylık maaş", "promosyon", "ek ders" gibi daha çok maddi destek verildiği şeklinde görüşlerini açıklamışlardır.

"Bilişim araç gereçleri, teknik donanım (laboratuvar), kırtasiye ve araç gereç yardımı yapılmaktadır" (Ö6).

"MEB, bu sene çalışma defteri, kazanım testleri dağıttı ve OGM materyal sitesi daha zengin hale getirildi" (Ö7).

"Zonguldak RAM'ın bu konuda desteğinin fazla olduğunu düşünüyorum. Son yıllarda MEB'in alan için yapmış olduğu etkinlikler, formlar, ölçme araçları ve kaynakları da destek sağlama konusunda çok önemli bir adım olarak görülmektedir" (Ö2).

Tablo 3.11. Hizmet İçi Eğitimler

Tema	Kodlar	Frekans
Hizmet İçi Eğitimler	Seminerler	5
	Kurslar	4
	Etkinlik formları	2
	Mevzuat belgeleri	1
	Hizmet içi eğitimler	1
	İnternet erişimi	1

Tablo 3.11'e bakıldığı zaman öğretmenlere, "Mesleğinizi yürütme noktasında sağlanan destekler nelerdir?" araştırma sorusuna verilen ($f=5$) "seminerler", ($f=4$) "kurslar", ($f=2$) "etkinlik forumları", ($f=1$) "mevzuat belgeleri", "hizmet içi eğitimler" ve "internet erişimi" gibi açıklamalarıyla daha çok kendilerini geliştirme noktasında destek aldıklarını ifade etmektedirler.'

"Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler ve seminerler, E-Okul, EBA platformları paylaşım ve içerikler çok faydalı olmaktadır" (Ö13).

"Seminerler, kurslar, etkinlikler öğretmenlerin gelişimine katkıda bulunduğunu ifade etmek isterim" (Ö8).

2-Öğrenme öğretme süreçlerinde kullandığınız teknikler nelerdir?"

Tablo 3.12. Eğitim Tekniklerini Kullanma

Tema	Kodlar	Frekans
Eğitim Tekniklerini Kullanma	Anlatma	7
	Soru-cevap	5
	Grup çalışmaları	4
	Beyin fırtınası	3
	Derse ait sunu ve görsel paylaşımı	2
	Vaka çalışması	1
	Yaparak- yaşayarak öğrenme	1
	Tartışma	1

Tablo 3.12'ye bakıldığı zaman öğretmenlere, "Öğrenme öğretme süreçlerinde kullandığınız teknikler nelerdir?" araştırma sorusuna verilen ($f=7$) "anlatma", ($f=5$) "soru-cevap", ($f=4$) "grup çalışması", ($f=3$) "beyin fırtınası", ($f=2$) "derse ait sunu ve görsel paylaşımı", ($f=1$) "vaka çalışması", yaparak, yaşayarak öğrenme" ve "tartışma" şeklinde açıklamalarıyla eğitim öğretime ait teknikleri kullandıklarını beyan etmişlerdir. Elde edilen bu bulgular öğretmenlerin eğitim tekniklerini kullanmada farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. En çok öğretmen odaklı teknik olan, "anlatma" tekniğinin kullanıldığı görülmüştür. Anlatma tekniğinden sonra "soru-cevap" ve "grup çalışması" tekniğinin kullanıldığı görülmüştür. Öğrenci merkezli teknikler olan, "vaka çalışması", yaparak- yaşayarak öğrenme" ve "tartışma" teknikleri ise en az kullanılan teknikler olarak tespit edilmiştir.

"Anlatım, soru cevap, ders ile ilgili sunulardan ve görsellerden faydalanma yöntemlerini kullanmaktayım" (Ö3).

"Anlatım, soru cevap, beyin fırtınası, grup tartışması gibi bütün eğitim tekniklerini zaman içerisinde kullanmaya gayret ediyorum" (Ö12).

"Müfredat olarak yoğun olduğum için genellikle soru cevap ilerliyoruz. Gösteri deneyleri yapıyoruz" (Ö7).

Tablo 3.13. Eğitim Yöntemleri

Tema	Kodlar	Frekans
Eğitim Yöntemleri	Anlatma yöntemi	10
	Problem çözme	5
	Örnek olay	4
	Tartışma	1
	Bireysel çalışma	1

Tablo 3.13'e bakıldığı zaman öğretmenlere, "Öğrenme öğretme süreçlerinde kullandığınız teknikler nelerdir?" araştırma sorusuna verilen ($f=10$) "anlatma", ($f=5$) "problem çözme", ($f=4$) "örnek olay", ($f=1$) "tartışma", ($f=1$) "bireysel çalışma" şeklinde açıklamalarıyla eğitime ait teknikleri kullandıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bu bulgularla öğretmenlerin en çok "anlatma yöntemini" kullandıkları görülmüştür. Daha sonra "problem çözme", "örnek olay" gibi teknikleri kullandıklarını söyleyen öğretmenler; en az da "tartışma" ve "bireysel çalışma" yöntemini kullandıklarını yönünde görüş bildirmişlerdir.

"Daha çok anlatım yöntemini kullanırken bazen de canlandırma, örneklem yöntemlerini kullanmaktayım" (Ö11).

"Anlatım, problem çözme ve örnek verme yöntemlerini sıklıkla kullanmaktayım. Öğrencinin derse katılımını sağlamak için bireysel çalışma yöntemini de kullanmaktayım" (Ö13).

3-Mesleğinizi uygulamak için yeterli fizikî imkânlaraya sahip misiniz?

Tablo 3.14. Yeterli Fizikî İmkân Var

Tema	Kodlar	Frekans
Yeterli Fizikî İmkân Var	Yeterli fizik imkân var	5
	Genel olarak var	3
	Uygulama alanları var	1

Tablo 3.14. incelendiği zaman öğretmenlere, "Mesleğinizi uygulamak için yeterli fizikî imkânlaraya sahip misiniz?" araştırma sorusuna verilen ($f=5$) "yeterli fizikî imkân var", ($f=3$) "genel olarak var", ($f=1$) "uygulama alanları var" şeklinde açıklamalarıyla mesleklerinin icrasındaki fizik imkânların varlığının yeterli olduğuna dair olumlu görüş beyan etmişlerdir.

"Çalıştığım okul ülkemiz bazında bakıldığında fizikî imkânlar bakımından yeterlidir" (Ö9).

"Türkiye koşullarına göre iyi sayılır" (Ö5).

"Uygulamada yeterli fizikî imkânlar mevcut" (Ö2).

"Yeterli fizikî imkânlaraya sahibim" (Ö3).

Tablo 3.15. Yeterli Fizikî İmkân Yok

Tema	Kodlar	Frekans
Yeterli Fizik İmkân Yok	Yeterli fizik imkân yok	4
	Genel olarak eksiklik var	1
	Uygulama alanları eksik	1

Tablo 3.15. incelendiği zaman öğretmenlere, "Mesleğinizi uygulamak için yeterli fizikî imkânlaraya sahip misiniz?" araştırma sorusuna verilen ($f=4$) "yeterli fizikî imkân yok", ($f=1$) "genel olarak eksiklik var", ($f=1$) "uygulama alanları eksik" şeklinde açıklamalarıyla mesleklerinin icrasındaki fizik imkânların yetersiz olduğuna dair olumsuz görüş beyan etmişlerdir.

"Okul dışı etkinlik alanlarının kullanımında sıkıntılar yaşamaktayım" (Ö7).

"Kısmen, laboratuvar malzemelerinde büyük sıkıntı var" (Ö6).

'Sınıf mevcutlarının çok fazla olması öğrencilerle yeterince ilgilenilmemesine sebep oluyor' (Ö3).

4-Mesleğinize ait eksikliklerde yeterli yardım alabiliyor musunuz? Nasıl?

Tablo 3.16. Yeterli Yardım Alıyorum

Tema	Kodlar	Frekans
Yeterli Yardım Alıyorum	Yeterli yardım alıyorum	4
	Genellikle alıyorum	2
	Kısmen alıyorum	2
	Meslektaşlarımdan yardım görüyorum	1

Katılımcılara "Mesleğinize ait eksikliklerde yeterli yardım alabiliyor musunuz? Nasıl?" araştırma sorusuna verilen cevaplar Tablo 3.16'de gösterilmiştir. Buna göre katılımcılar ($f=4$) "yeterli yardım alıyorum", ($f=2$) "genellikle alıyorum" ve "kısmen alıyorum" ve ($f=1$) "meslektaşlarımdan yardım görüyorum" cevapları ön plana çıkmıştır.

Diğer katılımcı öğretmenlere sorulan sorular dışında alınan cevaplarda, matematik sorularını çözerken üst düzey bilgi gerektirmediğini, Türkçe dersinde başarılı olan, Türkçeyi iyi kavrayan öğrencilerin daha iyi sonuçlar alabileceği savunmuşlardır. Bu görüşleri ise:

"Bir eksiklik olduğunda önce kendim halledebilirim miyim diye düşünüyorum. Ardından çalışma arkadaşlarımdan yardım alırım" (Ö14).

"Mesleğin icra uygulamasında ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesi üst idari makam ve yöneticilerin asli sorumluluğudur. Bu konuda idarecilerin eksikliklerin giderilmesi noktasında çaba sarf ettiklerini gördüm ve biliyorum" (Ö1).

Tablo 3.17. Yeterli Yardım Alamıyorum

Tema	Kodlar	Frekans
Yeterli Yardım Alamıyorum	Yeterli yardım alamıyorum	2
	Hayır alamıyorum	2
	Motivasyon eksikliği giderilmiyor	1
	Çok fazla yardım görmüyorum	1

Katılımcılara "Mesleğinize ait eksikliklerde yeterli yardım alabiliyor musunuz? Nasıl?" araştırma sorusuna verilen cevaplar Tablo 3.17'te gösterilmiştir. Buna göre katılımcılar ($f=2$) "yeterli yardım alamıyorum", ($f=2$) "hayır alamıyorum", ($f=1$) "motivasyon eksikliği giderilmiyor" ve ($f=1$) "çok fazla yardım görmüyorum" şeklinde olumsuz cevaplar vermişlerdir.

"Çok fazla yardım alamıyorum" (Ö15).

"İçi dolu, yararlı ya da motivasyon artıran bir eğitime daha hiç denk gelmedim" (Ö12).

"Maddi anlamda desteklenmediğimizi düşünüyorum" (Ö3).

5-Ders materyallerinin içeriğini yeterli buluyor musunuz? Neden?

Tablo 3.18. Kitaplar Bilgiyle Dolu

Tema	Kodlar	Frekans
Kitaplar Bilgiyle Dolu	İçerik Yeterli	2
	Yeterli buluyorum	2
	Orta düzeyde	1
	Kısmen yeterli	1

Tablo 3.18 incelendiği zaman öğretmenlere, "Ders materyallerinin içeriğini yeterli buluyormusunuz? Neden?" şeklinde ki araştırma sorusuna verilen ($f=2$) "içerik yeterli", ($f=2$) "yeterli buluyorum", ($f=1$) "orta düzeyde" ve "kısmen yeterli" şeklindeki cevaplar verdikleri görülmüştür. Bu bulgular olumlu olsa bile çıkan oranlar da aslında ders materyallerinin içeriğini yeterli bulmadıklarını gösterir veriler elde edilmiştir.

"Evet, yeterli buluyorum" (Ö9).

"Son dönemlerde eskiye nazaran daha yeterli buluyorum" (Ö2).

"Uzun öğretmenlik yıllarımda ders materyallerinin içeriğinde sürekli bir yenilenme ve zenginleştirme yapıldı. İhtiyaçlar arttıkça bu durum ders kitaplarına da yansması gerekir. Durağanlık olmaz. Artık yeterdir sonucuna varılmaz" (Ö1).

Tablo 3.19. Kitapların İçeriği Yetersiz

Tema	Kodlar	Frekans
Kitapların İçeriği Yetersiz	İçerik Yetersiz	5
	Farklı kaynak kullanıyorum	2
	Materyal eksikliği var	1
	Konu anlatımı eksik	1

Tablo 3.19 incelendiği zaman öğretmenlere, "Ders materyallerinin içeriğini yeterli buluyor musunuz? Neden?" şeklindeki araştırma sorusuna verilen ($f=5$) "içerik yetersiz", ($f=2$) "farklı kaynak kullanıyorum", ($f=1$) "materyal eksikliği var" ve "konu anlatımı eksik" şeklindeki cevaplarıyla özellikle ders kitaplarının içeriğine dair sıkıntıyı verdikleri olumsuz cevaplarla dile getirmişlerdir. Müfredat kitaplarının içeriği yeterli olmamaktadır. Daha fazla soru ve kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır" (Ö8).

"Ders kitapların içeriğini yeterli bulmuyorum. Konular güncel olmalı" (Ö15).

"MEB'in verdiği kitaplardan ders kitabı öğrenciler için fazla detaylı ve az soru içerikli. Bu sene yardımcı kaynaklarla biraz desteklediler fakat yine de çok yeterli olduğunu düşünmüyorum" (Ö4)

Araştırmanın İkinci Sorusu

Araştırmanın ikinci alt problemi "Mesleki Çekicilik argümanlarınız nelerdir?" şeklindedir. Bu alt problemin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğretmenlerin söz konusu altprobleme dair görüşlerini ifade eden bulgular altta yer alan Tablo 3.20, 3.21, 3.22, 3.23, 3.24, 3.25, 3.26, 3.27. şeklinde sunulmuştur.

1- Mesleğinizin psikolojik doyumunu nasıl buluyorsunuz?

Tablo 3.20. Öğretmenlerin Psikolojik Doyum Düzeyi

Tema	Kodlar	Frekans
Mesleki İtibar	Tatminkâr bir meslek	6
	En iyi sağlayacak meslek	2
	Mutluyum	2
	Hümanist bir meslek	1
	Olumlu	1

Tablo 3.20'ye bakıldığı zaman katılımcıların büyük oranda öğretmenlik mesleğini, psikolojik bakımdan tatminkâr bir meslek olarak gördükleri söylenebilir. "Mesleğinizin psikolojik doyumunu nasıl buluyorsunuz?" araştırma sorusuna verilen ($f=6$) "tatminkâr bir meslek" cevapları bu durumu gösterir niteliktedir. Ayrıca ($f=2$) "en iyi sağlayacak meslek" gibi cevaplar da söz konusudur. Bunun yanı sıra psikolojik doyum nedeniyle ($f=2$) "mutluyum", ($f=1$) "hümanist bir meslek", ($f=1$) "olumlu" şeklinde verilen cevaplarla öğretmenlik mesleği kişilerin psikolojik doyum anlamında rahatlattığını söyleyebiliriz.

"Psikolojik doyumunu en iyi sağlayacak mesleklerden olduğunu düşünüyorum" (Ö8).

"Diğer mesleklere nazaran çok daha fazla buluyorum. Karşımdaki kişi ya da kişilerin hayatlarını olumlu anlamda yön vermeleri gerçekten çok tatminkâr bir durum" (Ö2).

En iyi yatırım insana yapılan yatırımdır. Bu da eğitimle olur. Öğrencilerimizin istedik davranışları kazanması ve topluma faydalı olmalarına öğretmen olarak katkı beni mutlu etmektedir. Elbette ki bu belirtilerim psikolojik doyumla ifade edilebilir" (Ö1).

Tablo 3.21. Meslekî Mutsuzluk

Tema	Kodlar	Frekans
Yetersiz Doyum	Saygınlığın azalması	3
	Psikolojik yorgunluk	2
	Emeğin karşılığını alamamak	2

Tablo 3.21'ye bakıldığı zaman katılımcıların az da olsa öğretmenlik mesleğini, psikolojik bakımdan tatminkâr bir meslek olarak görmedikleri ortaya çıkmıştır. "Mesleğinizin psikolojik doyumunu nasıl buluyorsunuz?" araştırma sorusuna verilen ($f=3$) "saygınlığın azalması" cevabıyla saygınlığın azalmasıyla psikolojik doyumlarında da bir azalma görüldüğü ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan da ($f=2$) "psikolojik yorgunluk" ve "emeğin karşılığını alamamak" şeklindeki cevaplara bakılacak olursak küçük oranlarda olsa bile öğretmenler arasında psikolojik doyumsuzluğun olduğu da görülmüştür.

"Zaman zaman psikolojik yorgunluklar nedeniyle meslekle ilgili sorgulamalar yapmaktayım. Bu da benim psikolojik olarak tatmin olmadığım sonucunu çıkarıyor. Çünkü verilen emeklerin boşa gittiği izlenimi verdiriyor" (Ö10).

"Eğer beklediğiniz bilgi ve beceriye ulaşmadığınız da bu durum psikolojik doyum açısından öğretmenini olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenliğimde böyle bir durum yaşamıştım ve kendimi toparlamam zaman almıştı" (Ö11).

2-Mesleğinizi diğer mesleklerle kıyaslıyor musunuz? Neden?

Tablo 3.22. Öğretmenlik Mesleğini Ulvi Görüyorum

Tema	Kodlar	Frekans
Mesleğimi Ulvi Görüyorum	Ulvi bir meslek	5
	Kıyaslamıyorum	4
	Hayatta dokunmak	4
	Üst basamakta görmek	2
	Değerli görmek	1

Tablo 3.22'ye bakıldığı zaman katılımcıların büyük oranda öğretmenlik mesleğini ulvi bir meslek olarak gördüklerini belirtmişlerdir. "Mesleğinizi diğer mesleklerle kıyaslıyor musunuz? Neden?" Araştırma sorusuna verilen ($f=5$) "ulvi bir meslek" olarak görüyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Diğer taraftan ($f=4$) "kıyaslamıyorum" ve "hayata dokunmak" şeklindeki cevaplarıyla katılımcıların, öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklerle farkını ortaya koymuşlardır. Bazı katılımcılar ise ($f=2$) "üst basamakta görüyorum" ve ($f=1$) "değerli görüyorum" şeklindeki mesleki memnuniyetinin belirten olumlu ifadeler kullanmışlardır.

"Hammaddesi insan olan bu güzide mesleği meslekler üstü bir üst basamakta görüyorum. Çünkü bana göre öğretmenlik, sadece bir meslek değil bir sanattır. Öğretmenlik, bütün mesleklere eleman yetiştiren bir kaynaktır. Bu anlamda hiç bir meslekle karşılaştırılmaz ve kıyaslama yapılamaz" (Ö1).

"Öğretmenlik, toplumda kabul görmüş ve saygınlığı olan bir meslektir. Çünkü öğretmenlik, insan hayatına dokunan bir meslektir ve başka hiç bir meslek bu kadar insan hayatına dokunamaz. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini yüce bir meslek olarak görüyorum" (Ö9).

Tablo 3.23. Öğretmenlik İş Yükü Fazlalığı Olan Bir Meslek

Tema	Kodlar	Frekans
İş Yükü Fazlalığı	İş yükü fazlalığı	3
	Eve iş getirme	3
	İş sınırlarının belli olmaması	2
	Maddî anlamda kıyaslıyorum	2
	Değersiz görüyorum	1

Tablo 3.23 incelendiği zaman katılımcıların öğretmenlik mesleğini diğer mesleklerle kıyaslamaları sayısal olarak düşük çıkmasına rağmen yine de kıyasladıkları görülmektedir.

"Mesleğinizi diğer mesleklerle kıyaslıyor musunuz?" Neden?" Araştırma sorusuna verilen ($f=3$) "İş yükü fazlalığı" ve "eve iş getirme" şeklinde verdikleri cevapla katılımcıların öğretmenlik mesleklerini diğer mesleklerle kıyasladığı görülmektedir. Diğer taraftan ($f=2$) "İş sınırlarının belli olmaması" ve "maddî anlamda kıyaslıyorum", ($f=1$) "değersiz görüyorum" şeklinde ifadeleriyle düşük oranda olsa bile öğretmenlik mesleklerini diğer mesleklerle kıyasladıkların görülmüştür.

"Ekonomik tatmin açısından kıyaslama yapabiliriz. Öğretmenlere takdir edilen ücretlerin satın alma gücü bakımından birçok mesleğin gerisinde olduğu bir gerçektir. Olaya bu açıdan bakıldığında ekonomik refah seviyesi açısından öğretmenler üst grup meslekler arasında yer almamaktadır" (Ö3).

"Öğretmenlik, iş yerinde başlayıp iş yerinde biten bir meslek değildir. Okulda başlayan öğretmenlik, evde devamlılığını sürdüren bir meslektir. Bir bakıma iş sınırları çizilmemiş bir meslektir" (Ö13).

3-Mesleğinizin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Tablo 3.24. Öğretmenlik Sürekliliği Olan Bir Meslektir

Tema	Kodlar	Frekans
Sürekliliği Olan Bir Meslektir	Sürekliliği olan bir meslek	7
	Devam eden meslek	4
	Çağı yakalayan bir meslek	2
	Vazgeçilmez	2

Tablo 3.24 incelendiği zaman katılımcıların öğretmenlik mesleğinin geleceği konusunda olumlu algılarını olduğu görülmektedir. "Mesleğinizin geleceğini nasıl görüyorsunuz?" araştırma sorusuna verilen ($f=7$) "sürekliliği olan bir meslektir", ($f=4$) "devam eden bir meslektir", ($f=2$) "çağı yakalayan bir meslek" ve "vazgeçilmez", ($f=1$) "popüler bir meslek" şeklinde ifade ettikleri cevaplarla öğretmenlik mesleğinin gelecekte de devam edeceğine dair olumlu ifadeler kullanmışlardır.

"Çağımız, her alanda hızlı değişim ve dönüşümün yaşandığı bir çağdır. Çağın toplumsal ihtiyaçlarına cevap verecek yetkin bireyleri yetiştirmede öğretmenlik mesleğinin nitelik ve niceliğine daha çok önem verilmesine neden olacaktır. Mesleğin geleceğinin daha parlak olacağı kesindir" (Ö1).

"Öğretmenlik hep yerini koruyacak bir meslek olacaktır. Gelişen teknoloji ve değişim değer yargıları öğretmenliğe farklı boyutlar getirmeye devam edecektir" (Ö7).

Tablo 3.25. Bilgi Her Yerde

Tema	Kodlar	Frekans
Bilgi Her Yerde	Bilgiye kolay ulaşma	4
	Önemi kayboluyor	2
	Saygınlığı azalıyor	1

Tablo 3.25 incelendiği zaman katılımcıların öğretmenlik mesleğinin geleceği konusunda çok küçük de olsa olumsuz algılarının olduğu görülmektedir. "Mesleğinizin geleceğini nasıl görüyorsunuz?" araştırma sorusuna verilen ($f=4$) "bilgiye kolay ulaşma" , ($f=2$) "önemi kayboluyor", ($f=1$) "saygınlığı azalıyor" şeklinde ifade ettikleri cevaplarla öğretmenlik mesleğinin gelecekte devam edip etmeyeceğine dair olumsuz ifadeler kullanarak öğretmenlik mesleğinin durumu hakkında kaygılarını belirtmişlerdir.

"Öğretmenlik mesleğinin geleceğini kaygıyla bakmaktayım. Çünkü bilgiye çabuk erişim kolaylığı öğretmenlik mesleğinin saygınlığını azaltmaktadır" (Ö11).

"Okullarda öğretmene duyulan ihtiyaç azalacak. Çünkü teknolojinin gelişmesi ile öğrenciler daha farklı yerlerden öğrenmeye başlayacak" (Ö7).

4-Eğitim sistemini nasıl buluyorsunuz?

Tablo 3.26. Akademik Bilgiye Eğilim

Tema	Kodlar	Frekans
Akademik Bilgiye Eğilim	Sınav odaklı olması	8
	Ezberci eğitim verilmesi	7
	Hedefe ile uygulamanın tutarsızlığı	4
	Gereksiz bilgi verme	2

Tablo 3.26'ya bakılacak olursa öğretmenlerin, eğitim sistemi hakkındaki olumsuz algılarının oldukça yüksek bir oranda çıktığı görülmektedir. Araştırma sorusu "Eğitim sistemini nasıl buluyorsunuz?" sorusuna ($f=8$) "sınav odaklı olması", ($f=7$) "ezberci eğitim verilmesi", ($f=4$) "hedef ile uygulamanın tutarsızlığı" ve de ($f=2$) "gereksiz bilgi verme" şeklindeki cevapları bu olumsuzluğun boyutunu göstermektedir.

"Toplumsal gelişim, değişim ve dönüşümde eğitimin önemi tartışılmaz. Eğitim sisteminin çağın ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için sürekli kendini yenilemesi gerekir. Bunu da ezberci bir eğitim sistemiyle gerçekleştiremeyiz. Yapararak yaşayarak öğrenme yerine sınav odaklı eğitimle çağın yakalamak biraz zor olabilir" (14).

"Günümüz eğitim sistemi sadece sınav odaklı bir eğitim sistemine dönüştü. Öğrenci sınav için çalışıyor, öğretmen de sınava hazırlıyor" (Ö3).

Tablo 3.27. İnsanlar Biricik ve Tektir

Tema	Kodlar	Frekans
İnsanlar Biricik ve Tektir	Öğrenci odaklı olmalı	5
	Eşit eğitim olmalı	4
	Öğrenen öğrenci olmalı	4
	Ülke dinamiklerine göre olmalı	3
	Bilişsel duygusal beceri kazandırmalı	2
	İletişim güçlü olmalı	1

Tablo 3.27'ye bakılacak olursa öğretmenlerin, eğitim sistemi hakkındaki algıları daha çok bireysel gelişim ve öğrenci odaklı olması yönündeki fikirlerinin oransal olarak yüksekliği dikkat çekmektedir. Araştırma sorusu "Eğitim sistemini nasıl buluyorsunuz?" sorusuna ($f=5$) "öğrenci odaklı olmalı", ($f=4$) "eşit eğitim olmalı" yönündeki fikirlerinin yanı sıra eğitimin ($f=4$) "öğrenen öğrenci olmalı" tarzındaki söylemleriyle öğrenci odaklı eğitimin gerekliliğinden söz etmektedirler. Bu bağlamda, ($f=3$) "ülke dinamiklerine göre olmalı", ($f=2$) "bilişsel duygusal beceri kazandırmalı" ($f=1$) "iletişim güçlü olmalı" şeklindeki cevaplarıyla bu konuda fikirlerini beyan etmişlerdir.

"Eğitim sisteminin eksiklerinin bir an önce giderilmesi gerekmektedir. Eğitim sistemi ülke dinamiklerine göre hazırlanıp oluşturulması gerekir. Eğitim sistemi gelişime açık olmalı" (Ö7).

"Eğitim sistemi daha modern, Avrupai olmalı. Ezbercilikten bir an önce vazgeçilmeli. Eğitim sistemi öğrenen öğrenci modeliyle geliştirilmeli" (Ö4).

Araştırmanın Üçüncü Sorusu Araştırmanın üçüncü alt problemi "Mesleğinizin toplumsal değer bilincini nasıl görüyorsunuz?" şeklindedir. Bu alt problemin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin söz konusu alt probleme dair görüşlerini ifade eden bulgular altta yer alan Tablo 3.28, 3.29, 3.30, 3.31, 3.32, 3.33, 3.34, 3.35, 3.36, 3.37. şeklinde sunulmuştur.

1-Mesleğinizin toplumdaki karşılığı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Tablo 3.28. Öğretmenlik Kutsal Meslektir

Tema	Kodlar	Frekans
Öğretmenlik Kutsal Meslektir	Kutsal meslek	3
	Saygınlığı var	2
	Önemli bir meslek	2
	Gözde bir meslek	1

Tablo 3.28 incelendiğinde öğretmenlerin "Mesleğinizin toplumdaki karşılığı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?" araştırma sorusuna ($f=3$) "kutsal meslek", ($f=2$) "saygınlığı var" ve "önemli bir meslek", ($f=1$) "gözde bir meslek" şeklinde cevap vermişlerdir. Tablo incelendiğinde aslında öğretmenlerin mesleklerin toplum nezdinde hiç de iç açıcı olmadığını göstermekte bu da sayısal veriler yansımaktadır. Öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin toplumda hak ettiği karşılığı görmediği konusunda olumsuz fikirlerini açıklamışlardır.

"Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslek ve toplumdaki karşılığı istenilen düzeyde olmamasına rağmen yine de saygınlığı olan bir meslektir "(Ö5).

"Eğitimin önemini kavramış toplum kesimlerimizde ciddi bir saygınlığa ve öneme sahip olduğunu düşünmekteyim" (Ö11).

Tablo 3.29. Öğretmenlik Değerini Yitirmekte

Tema	Kodlar	Frekans
Öğretmenlik Değerini Yitirmekte	Değer kaybı yaşıyor	8
	Saygınlığı azalıyor	6
	Önemini yitiriyor	4
	Gözden düşen bir meslek	2
	Branş bazında değersiz hissediyorum	1

Tablo 3.29 incelendiğinde öğretmenlerin "Mesleğinizin toplumdaki karşılığı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?" araştırma sorusuna ($f=8$) "değer kaybı yaşıyor", ($f=6$) "saygınlığı azalıyor", ($f=4$) "önemini yitiriyor", ($f=2$) "gözden düşen bir meslek", ($f=1$) "branş bazında değersiz hissediyorum" şeklinde karamsar bir cevap vermişlerdir. Tablo incelendiğinde ında öğretmenlerin mesleklerin toplum nezdinde hiç de iç açıcı olmadığını göstermekte bu da sayısal veriler yansımaktadır. Öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin toplumda hak ettiği karşılığı görmediği konusunda olumsuz fikirlerini açıklamışlardır.

"Öğretmenlik, eski saygınlığını yitirmiş bir meslektir. Son dönemlerde hem maddi hem de manevi bakımından itibarsızlaştırılmıştır" (Ö14).

"Ekonomik anlamda toplumda hatırı sayılır bir karşılığının olmadığını düşünüyorum. Öğretmenlik gittikçe değer kaybediyor. Toplumda öğretmenlik mesleğine ilgi ve takdirin azaldığını düşünüyorum" (Ö12).

2-Sosyolojik perspektiften bakınca mesleğinizi nasıl görüyorsunuz?

Tablo 3.30. Öğretmenlik Toplumu Şekillendiriyor

Tema	Kodlar	Frekans
Öğretmenlik Toplumu Şekillendiriyor	Toplumu şekillendiriyor	7
	Kabul görmüş bir meslek	5
	Önemini koruyor	3
	Lokomotif rol üstlenmekte	2
	Hayatın gerçeği	2

Tablo 3.30 incelendiğinde öğretmenlere "Sosyolojik perspektiften bakınca mesleğinizi nasıl görüyorsunuz?" araştırma sorusuna ($f=7$) "toplumu şekillendiriyor", ($f=5$) "kabul görmüş bir meslek", ($f=3$) "önemini koruyor", ($f=2$) "lokomotif rol üstlenmekte" ve "hayatın gerçeği" şeklinde cevaplar vermişlerdir. Verilen bu cevaplarla öğretmenler mesleklerini sosyolojik perspektiften bakınca toplumda önemini koruyan geçerli bir mesleki olarak değerlendirmektedirler.

"Sosyolojik açıdan daha ziyade sosyal ilişkilerin sağlıklı nizamında eğitimin ve öğretmenlik mesleğinin lokomotif rol oynadığından şüphem yoktur. Birey-birey, birey- toplum ve toplumsal kurumların sağlıklı ilişki ve iletişimde mesleğimiz asli unsurdur" (Ö1).

"Eğitimin amacı topluma nitelikli insan yetiştirmek olduğu için en çok önem verilmesi gereken mesleklerin başında gelir. Öğretmenlik bu bakımdan topluma şekil veren bir meslektir " (Ö13).

Tablo 3.31. Hak Ettiği Değeri Görmüyor

Tema	Kodlar	Frekans
Değer Görmüyor	Hak ettiği değeri görmüyor	4
	Saygınlığı azalıyor	3
	Önemini yitiriyor	2
	İstenilen yerde değil	1

Tablo 3.31 incelendiğinde öğretmenlere "Sosyolojik perspektiften bakınca mesleğinizi nasıl görüyorsunuz?" araştırma sorusuna ($f=4$) "hak ettiği değeri görmüyor", ($f=3$) "saygınlığı azalıyor", ($f=2$) "önemini yitiriyor", ($f=1$) "istenilen yerde değil" şeklinde cevaplar vermişlerdir. Verilen bu cevaplarla öğretmenler mesleklerini sosyolojik perspektiften bakınca toplumdaki değerlerine ilişkin küçük de olsa olumsuz fikirlere sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

"Öğretmenliğin, toplum tarafından hak ettiği değeri görmediğini düşünmekteyim. Öyle ki sadece devlet güvencesi olduğu için tercih edilir hale gelmiştir. Oysa eğitimin toplumun en önemli kurumu olduğunu bilmiyorlar. Eğitimin şekillendirici, dönüştürücü yönünü bilmeden mesleki tercih yapılmaktadır. Bu da değersizleştirmeyi beraberinde getirmektedir" (Ö10).

"Öğretmenlik olması gereken yerde değil. Günden güne itibar ve değer kaybetmektedir. Hem maddi hem de manevi saygınlığı azalıyor. Eğitim politikalarının başarısızlığı, öğretmenlerin geçim sıkıntıları içerisinde olması, çeşitli ayrıştırmalar vb. konulardan ötürü hak ettiği değeri göremediğini ve hak ettiği yerde olmadığını düşünüyorum (Ö6).

3-Mesleğimizin toplumdaki statüsünün yükselmesi için neler yapılmasını istiyorsunuz?

Tablo 3.32. Herkes Öğretmen Olmamalı

Tema	Kodlar	Frekans
Herkes Öğretmen Olmamalı	Herkes öğretmen olmamalı	13
	Kontenjan sınırlaması olmalı	12
	Özlük hakları iyileştirilmeli	10
	Saygınlık kazandırılmalı	7
	İtibarsızlaştırma giderilmeli	4
	Branşlar arasındaki farkların giderilmesi	1
	Kültür ve sanata ağırlık verilmeli	1

Tablo 3.32'ye bakıldığında öğretmenlerine yöneltilen "Mesleğimizin toplumdaki statüsünün yükselmesi için neler yapılmasını istiyorsunuz?" sorusuna büyük bir çoğunluk ($f=13$) "herkes öğretmen olmamalı" cevabını vermiştir. Bu da gösteriyor ki çeşitli siyasi dönemlerde ortaya çıkan kolay yoldan öğretmen olma, mesleğe atanma konusu değersizleştirilmesi gibi zaman zaman oluşan durumlar kanayan bir yara olarak eğitim sisteminin içerisinde durmaktadır. Ayrıca ($f=12$) "kontenjan sınırlaması olmalı", ($f=10$) "özlük hakları iyileştirilmeli", ($f=7$) "saygınlık kazandırılmalı", ($f=4$) "itibarsızlaştırma giderilmeli", ($f=1$) "branşlar arasındaki farkları giderilmeli" ve "kültür ve sanata ağırlık verilmeli" şeklinde verilen cevaplar, öğretmenlik mesleğinin niteliğinin nasıl olması konusunda ortak bir görüş gibi belirtilmiştir.

"Öğretmen yetiştirme, nitelik donanımı açısından yeniden gözden geçirilmeli ve sadece öğretmen yetiştiren bölümlerden mesleğe alınmalı. Öğretmenlik mesleği herkesin kolaylıkla olabileceği bir meslek olmamalı" (Ö8).

"Öğretmenlik mesleği niteliğinin çerçevesi kesin hatlarla çizilmeli ve bu da her gelen siyasi düşünceye göre şekillenmemeli. Oluşturulacak sistemde herkes kolaylıkla öğretmenlik

yapmamalı sadece öğretmen yetiştiren okul mezunlarının görev yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca öğretmenlik mesleği çeşitli nedenlerle toplumda saygınlığını yitiren bir meslek haline gelmiştir. Bunun da giderilmesi için tüm paydaşların elbirliğiyle bu durum en kısa sürede düzeltilme yoluna gitmeleri gerekmektedir" (Ö2).

Tablo 3.33. Maddî Destek Verilmeli

Tema	Kodlar	Frekans
Maddî Destek Verilmeli	Maddî imkânlar iyileştirilmeli	13
	Refah seviyesi iyileştirilmeli	8
	Mesleki imkânalar iyileştirilmeli	6

Tablo 3.33'e bakıldığında öğretmenlerine yöneltilen "Mesleğinizin toplumdaki statüsünün yükselmesi için neler yapılmasını istiyorsunuz?" sorusuna büyük bir çoğunluk ($f=13$) "maddî imkânlar iyileştirilmeli" cevabını vermiştir. Bu da gösteriyor ki öğretmenlerin çeşitli maddî zorluklar yaşadıklarını göstermektedir. Diğer katılımcılar ise ($f=8$) "refah seviyesi iyileştirilmeli" ve ($f=6$) "mesleki imkânlar iyileştirilmeli" şeklinde verilen cevaplarla, öğretmenler mesleklerini icra ederken çeşitli maddî zorluklar yaşadıklarına dair görüşlerini ifade etmişlerdir.

"Mesleğimiz her alanda olduğu gibi maddî anlamda da cazip, tercih edilebilir hale gelmelidir. Mesleği insan yetiştirmek, topluma nitelikli birey kazandırmak olan öğretmenler mevcut iş yükü sorumluluğu altında ezilirken bir de ekonomik kaygı çekmemelidir" (Ö4).

"Genel anlamda öğretmenlik mesleğinin statüsünün yükseltilmesi için ekonomik haklar anlamında iyileştirilmesi gerekmektedir" (Ö12).

4-Mesleğinizin ilk yılında mesleğiniz dışında güçlüklerle karşılaştınız mı? Nasıl?

Tablo 3.34. Bürokrasi Sorunu

Tema	Kodlar	Frekans
Bürokrasi Sorunu	İdarecilerle yaşadıklarım	9
	Mevzuat engelleri	8
	Hakkın kullanılmasında zorluk çekme	5
	Mesleki sınırların zorlanması	3

Tablo 3.34 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen "Mesleğinizin ilk yılında mesleğiniz dışında güçlüklerle karşılaştınız mı? Nasıl?" sorusuna büyük bir çoğunluk ($f=9$) "idarecilerle yaşadıklarım", ($f=8$) "mevzuat engelleri", ($f=5$) "hakkın kullanılmasında zorluk çekme" ve ($f=3$) "mesleki sınırların zorlanması" şeklinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Katılımcıların mesleklerinin dışında genel anlamda bürokrasi engeline takıldıkları ve buna benzer sıkıntılar yaşadıkları konusunda görüşlerini ifade etmişlerdir.

"Mesleğimin ilk yıllarında görev yaptığım ilçedeki bürokratlar nedeniyle çok sıkıntı çektim. İdarecilerin katı bir şekilde davranmaları, idarecilerin yetki aşımı davranışları ve disiplini abartmaları nedeniyle mesleğimi icrada sorunlar yaşadım" (Ö1)

"Eğitimle ilgili herhangi bir konuda idari izin gerekli olduğu hallerde bürokratik işlemlerin uzunluğu ve çokluğu, izin almada ve düşünülene uygulamada (örneğin öğrencileri geziye götürmek gibi durumlarda) ciddi engellerle karşılaştım" (Ö14).

Tablo 3.35. Çevresel Sorunlar

Tema	Kodlar	Frekans
Çevresel Sorunlar	Mekân bulmada sorun	14
	İklim kaynaklı sorun	8
	Kültür kaynaklı sorun	5
	Cinsiyetle ilgili sorunlar	4

Tablo 3.35 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen "Mesleğinizin ilk yılında mesleğiniz dışında güçlüklerle karşılaştınız mı? Nasıl?" sorusuna büyük bir çoğunluk ($f=14$) "mekân bulmada sorun", ($f=8$) "iklim kaynaklı sorun", ($f=5$) "kültür kaynaklı sorun" ve ($f=4$) "cinsiyetle ilgili sorunlar" şeklinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Katılımcıların mesleklerinin dışında genel anlamda mekân bulmada sıkıntı yaşadıkları yönünde açıklama

yapmışlardır. Ayrıca öğretmenler sorulan soruya verdikleri cevaplarla çeşitli nedenlere bağlı olarak mesleklerin dışında da sorun yaşadıklarını ve zorlandıklarını belirtmişlerdir.

"İlk tayin olduğum yerde uzun bir süre ev (konut) bulamadım. Bu da mesleğimi icra da çeşitli sıkıntılara vesile oldu" (Ö5).

"İlk görev yaptığım yer geldiğim bölgeye göre oldukça soğuktu. Bununla birlikte ısınma büyük sorun teşkil etmekteydi. Isınma için kullanılan yöntemle alışmam uzun sürdü. Bir de bunu yanında bölgesel dil farklılığı eklenince mesleğimin ilk yılları benim için unutulmaz sıkıntıları oluşturdu" (Ö7).

5-Toplumsal bir kurum olan eğitimin, gelişme düzeyini yeterli buluyor musunuz?

Tablo 3.36. Eğitim Çağdaş Olmalı

Tema	Kodlar	Frekans
Eğitim Çağdaş Olmalı	Çağdaş bir eğitim sistemi olmalı	11
	Eğitim farklılığının kavranması	8
	Eğitim eşitsizliğinin giderilmesi	6
	Sürdürülebilir olmalı	5
	Derslerin bilimsel içerikli olması	4
	Eğitim ücretsiz olmalı	3

Tablo 3.36 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen "Toplumsal bir kurum olan eğitimin, gelişme düzeyini yeterli buluyor musunuz? Bulmuyorsanız bu konuda öneriniz var mı?" araştırma sorusuna büyük bir çoğunluk ($f=11$) "çağdaş bir eğitim sistemi olmalı" ($f=8$) "eğitim farklılığının kavranması", ($f=6$) "eğitim eşitsizliğinin giderilmesi", ($f=5$) "sürdürülebilir olmalı", ($f=4$) " derslerin bilimsel içerikli olması", ($f=3$) "eğitim ücretsiz olmalı" şeklinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Katılımcıların, eğitimin gelişme düzeyini yeterli bulunması için öncelikle çağdaş, modern ve teknoloji gelişimi yakalamış bir düzeyde olması gerektiği yönünde fikirlerini ifade etmişlerdir. Tabloya bakıldığında öğretmenlerin eğitimin toplum nezdinde değerinin iyi anlaşılması ve sürdürülebilir bir politika izlenmesi gerektiğini savunurken kimi katılımcılar ise eğitimin hem ücretsiz hem de ders kitaplarının bilimsel bilgilerle donatılması yönünde görüşlerini açıklamışlardır.

"Yenileşme, yeniliklere merak daha çok ihtiyaçlardan doğar ve bu bir döngü olup sonu da olamaz. Dünyada tek başımıza yaşamıyoruz. Değişim, dönüşüm ve gelişmeler bizi etkiler ve buna ayak uydurmazsak rekabet gücümüz azalır. Çağdaş düzeyde farklılıkları gösterse de eğitim ihtiyaçlara binaen bir dönüşüm içindedir. Her alanda yetişmiş insan gücüne ihtiyacımız var. Eğer bazı alanlarda sıkıntı yaşıyorsa ki yaşıyor eğitimin gelişiminde ve çağdaşlaşmasında eksiklik var demektir. Çağı yakalamak için eğitime bütçeden daha çok pay ayrılmalı, modern ve çağdaşlaşmanın eğitimle mümkün olacağı anlayışı benimsenip uygulamaya konulmalıdır" (Ö1)."Eğitimin planlı olmasının yanında sürdürülebilir olması gerekir. Devlet politikası olarak devam ettirilmeli, sık sık eğitimde politika değişikliğine gidilmemelidir. Bilimsel, çağdaş eğitim politikaları belirlenmelidir" (Ö3).

"Eğitimin gelişme düzeyini yeterli bulmuyorum. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununa göre "herkesin eğitim görme hakkı vardır ve eşittir" ilkesinden yola çıkarak ortaöğretime kadar eğitim zorunludur fakat her çocuk eşit şartlarda eğitim görmüyor" (Ö2).

Tablo 3.37. Düşünce Özgürlüğü Benimsenmeli

Tema	Kodlar	Frekans
Düşünce Özgürlüğü Benimsenmeli	Herkes düşüncesini söylemeli	10
	Yaratıcı fikirler desteklenmeli	7
	Sanata yönlendirilmeli	4
	Sosyal ilişkiler güçlendirilmeli	2

Tablo 3.37 incelendiğinde öğretmenlere yöneltilen "Toplumsal bir kurum olan eğitimin, gelişme düzeyini yeterli buluyor musunuz? Bulmuyorsanız bu konuda öneriniz var mı?" araştırma sorusuna "bulmuyoruz" diyerek çözüm olarak da verilere yansıyan şu cevapları vermişlerdir. Verilen cevaplardan çıkan sonuçlar şöyle sıralanmaktadır. Büyük bir

çoğunluk ($f=10$) "herkes düşüncesini söylemeli" ($f=7$) "yaratıcı fikirler desteklenmeli", ($f=4$) "sanata yönlendirilmeli", ($f=2$) "sosyal ilişkiler güçlendirilmeli" şeklindeki cevaplarla, eğitiminin gelişme düzeyini yeterli bulunması için öncelikle düşünce özgürlüğüne öncelik verilmesi gerektiğini algıları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bazı katılımcılar ise yaratıcı fikirlerin desteklenmesi gerektiği ayrıca sanata, spora ve çeşitli sosyal ilişkileri kapsayan aktivitelerin içinde olduğu eğitim sisteminin desteklenmesi gerektiği yönünde fikir beyan etmişlerdir.

"Günümüz eğitim sisteminde düşünceye yönelik herhangi bir ilerleme görünmüyor. Mevcut sistem öğrenciyi düşünen, öğrenen olmaktan çıkarıyor sınav için çalışan öğrenciyi dönüştürüyor. Sınavlara girmekten öğrenci kendi fikrini açıklamaya, sorgulamaya fırsat bulamıyor. Kısacası öğrenci akademik düzlemde başarıya odaklanmış ve bu başarı sağlanmasa kendisini değersiz, yeteneksiz ve mutsuz bir bireye dönüşüyor" (Ö9).

"Bilişim araç ve gereçlerinin çocukların düşünme aktivitesine ket vurduğunu düşünüyorum. Her cevabı görsel algılamaya ihtiyaç duyuyorlar. Beyin hücrelerini aktivite edip sorun çözme güçleri zayıf. Tabi ki bu da lazım ama aşırılık var. Eğitim için yeni projeler mutlaka gereklidir" (Ö6).

"Eğitimi gelişimini yeterli bulmuyorum. Bizler eğitimi öğretim olarak görmekte ve çocukları bir yarış atı gibi görmekteyiz. Eğitim, gelecek nesilleri kültürleriyle, örf ve adetleriyle, değerleriyle, kökleri sağlam bir şekilde yetiştirmekle yeterli bir düzeye ulaşabilir" (Ö13).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, lisede görev yapan öğretmenlerin, mesleklerinin ilk yıllarındaki süreç hakkında düşünceleri, olumlu/olumsuz deneyimleri, iş tanımları, iş kaynaklı kaygıları, meslekî güvensizlikleri ve mesleklerini icra ederken ortaya çıkan duygu durumları bağlamında görüşlerinin ve algılarının ne yönde geliştiğinin belirlenmesi amacıyla, yapılan çalışmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen bulguların analizi ve bu analizlere ait sonuçları yer almaktadır.

Öğretmenlik mesleğinin icrası hangi yeterliliği zorunlu kılmakta yönündeki araştırmanın ikinci alt problemine ait bulgularda öğretmenler, mesleği yürütme noktasında sağlanan ders araç gereçleri, kırtasiye malzemeleri, kazanım testleri gibi desteklerle meslekî yeterliliklerinin en üst seviyelerde algıladıkları ayrıca daha verimli bir şekilde yerine getirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya göre öğretmenlerin, çoğunluğu hizmet içi eğitimleri, seminerleri ve kursları da mesleklerini icra etme konusunda faydalı olan destekler olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Alanyazın incelendiğinde buna benzer çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Branş bilgisinin yanında sahanın öğretim metot ve tekniklerini de içinde bulunduğu, yeterli sürenin ve kaynağın olduğu, idarecilerin yardımının görüldüğü, meslektaşlarıyla birlik içinde olduğu iş gelişim çalışmalarının verimli olduğuna ilişkin kuvvetli bir uzlaşma sağlandığı söylemek gerekmektedir (İlğan, 2013, s.53). Can (2019) göre bu bağlamda öğretmenlere ders araç gereçleri ve teknoloji yardımı sağlanmalı, şartları ve altyapısı uygun olan başka kurum ve kuruluşlar ile ortaklığa gidilmelidir.

Araştırmada öğretmenlerin, öğrenme öğretme süreçlerinde kullandıkları teknikler konusunda çoğunluğun geleneksel yöntem olan anlatma tekniğini kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra soru-cevap, grup çalışması tekniklerinin kullanıldığı en az uygulanan tekniğin ise derse ait sunu ve görsel paylaşımı, vaka çalışması, yaparak yaşayarak öğrenme ve tartışma gibi modern zamanlara ait tekniklerin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğunun eğitim yöntemi olarak da geleneksel yöntemi olan anlatma yöntemini tercih ettikleri, daha sonra problem çözme, örnek olay gibi yöntemini kullandıklarını en az da tartışma ve bireysel çalışma yöntemini kullandıklarını yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmıştır. İlgili alan yazın incelendiğinde benzer çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Çalışma sonuçlarına göre anlatma yönteminin sınıftaki öğrenci sayısına bakılmaksızın yaygın bir şekilde uygulandığı görülmektedir (Doğru & Aydoğdu, 2003, s.157). Araştırmanın sonucuna göre anlatma metodunun dışında en fazla soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, gösteri gibi tekniklerin oldukça az öğretmen tarafından kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır (Demirkan & Saraçoğlu, 2016, s.7).

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde öğretmenlerin mesleki çekicilik argümanları bakımından mesleki doyumun çok yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin hemen hepsi öğretmenliğin mesleki doyum bakımından tatminkâr bir meslek ve en iyi sağlayacak meslek olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat bazı öğretmenlerin az da olsa öğretmenlik mesleğini, saygınlığını yitirdiği için psikolojik bakımdan tatminkâr bir meslek olarak görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca psikolojik yorgunluk ve emeğin karşılığını alamamak şeklindeki cevaplara bakılacak olursak küçük oranlarda olsa bile öğretmenler arasında psikolojik doyumsuzluğun olduğu da görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların yapıldığı görülmüştür.

Toplumdaki eğitim ihtiyacını profesyonel anlamda karşılamada önemli bir rol üstlenen meslek mensupları öğretmenlerdir. Toplumda, öğretmenlik mesleğinin özel bir yeri olduğu bilinen bir gerçektir. Çünkü öğretmenin emeğinin üzerinde olmayan toplumun hangi kesiminden olursa olsun hiçbir insan gösterilmez. Toplumun çocuklarına yerine göre anne babadan daha çok emek ve zaman harcayan öğretmenlerdir (Ayas, 2009, s. 5). Türk toplumunun zihin dünyasında ve eskiden beri var olan geleneğinde itibarlı ve münevver arka planı güçlü bir yapıya sahip olurken zaman içerisinde meydana gelen çeşitli etmenlerin etkisiyle itibar kaybına uğramıştır (Atmaca, 2020, s. 152).

Araştırmanın bulguları incelendiğinde öğretmenler mesleklerini diğer mesleklerle kıyaslamadıklarını, bu yöndeki algılarının olumlu olduğunu, kendi mesleklerini üst seviyede gördüklerini yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler, bir insan hayatına dokunduğu için mesleklerini ulvî bir meslek olarak algıladıklarını, değerli gördüklerini belirtmişlerdir. Çalışmanın bulguları incelendiğinde görüldü ki öğretmenlerin, manevî yönden yeterli gördükleri mesleklerini çalışma şartları açısından diğer mesleklerle kıyaslama zorunda kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin mesleğin iş yükünün fazlalığından, işlerinin okulla sınırlı kalmadığı ve bu nedenle diğer mesleklerle kıyasladıkları yönünde ortak görüşte oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Öğretmenlik, kalitesi ve fonksiyonu bakımından toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik büyümesine etkisi çok fazla olan itibarlı bir meslektir (Deniz, B., & Demirdağ, 2020). Öğretmen talebelerine ve çevresindeki bireylere verdiği bilgilerle nitelikli insan gücü gereksinimlerini karşılanmasından dolayı ülke ekonomisine büyük fayda sağlamaktadır (Yetim & Göktaş, 2004, s. 541). Geniş bir insan kesimiyle ilişki ve etkileşim içinde yerine getirilen bir meslek olan öğretmenlik, insan ilişkileri yönünden bazı mesleklerden farklıdır. Sadece okul ve sınıf ortamında öğrencilerle değil öğretmenlik, okul dışında veliler ve toplumlarla da iç içe olan bir meslektir. Öğretmen özellikle hizmet ettiği toplum yapısı ve bölge kültürü de dikkate alındığında öğretmenlerden beklentiler de değişebilir (Çelikten vd., 2005, s. 213; Demirdağ, 2019b; 2020). Araştırmanın bulguları sonucunda öğretmenlerin, mesleki çekicilik argümanlar kapsamında öğretmenlik mesleğinin geleceği konusunda olumlu algılarının olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu meslekleri hakkında sürekliliği olan, devam eden, vazgeçilmez, popüler ve çağı yakalayan bir meslek olduğu yönünde olumlu algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmalar olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin, toplumsal yaşamda ve insanlığın gelişmesinde çok önemli bir rolü olmakla beraber özel bir önemi olduğu açıktır (Aslan, 2015, s. 54). Nitelikli öğretmenler tarafından verilen nitelikli eğitimlerle nitelikli öğrenciler yetiştirilir. Bu sebeple çeşitlenen ihtiyaçlar doğrultusunda öğretmenlik mesleği, önemi, yeterlikleri ve rolleri her toplumda güncelliğini koruyan en önemli konulardır. Bu nedenle eğitim sistemimizin en öncelikli çözüm bekleyen problem alanlarından birisi öğretmen yetiştirme olmuştur ve olmaya devam etmektedir (Abazoğlu, vd., 2016, s. 143). Öğretmenlerin çoğunluğu meslekleri hakkında olumlu düşüncelere sahipken az da olsa bazı öğretmenlerin, bilgiye kolay ulaşma nedeniyle hem önemi yitirildiğini hem de saygınlığı azaldığı yönünde olumsuz düşüncelere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda teorik bilgilerden daha çok öğretmen adaylarının uygulamaya yönlendirilmeleri gerekmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleği, bir deneyimler bütünüdür. Öğretmen adayının "öğretmeyi" görerek, yaşayarak öğrenmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde tesirli bir eğitim ve öğretim verebilir (Senemoğlu, 2003, s. 177). Coşkun Keskin ve Yüceer'e (2006) göre işlerini içsel bir perspektifle ele alan öğretmenler, yaptığı işlerini kendilerinin değersizleştirdiklerini

açıklamışlardır. Bunun böyle olmasına sebep olarak da ekonomik zorluk çekilmesi yani maddi güçlükler, bilişim dünyasına ve veriye erişim yollarının çeşitlenmesi ve gelişmesi, öğretmenin kendini yetiştirememesi ve olumlu olmayan hareketlerde olması, ilerici fikir ve gelişmelere uyum sağlayamama, isteklerinin gerçekleşmemesi ve idareyle olan sorunların varlığının devamlı olması gibi nedenleri ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bulguları sonucunda öğretmenlerin, büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik mesleğinin toplumdaki statüsünün yükselmesi için öncelikli olarak herkesin öğretmen olmaması gerektiği, öğretmen alımlarında kontenjan sınırlanması yapılması, özlük hakların, maddi imkânların iyileştirilmesi ve saygınlık, itibar kazandıracak politikalar izlenmesi yönündeki algılara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da gösteriyor ki çeşitli siyasî dönemlerde ortaya çıkan farklı fakülte ve yüksekokuldan mezun kişilerin siyasî getirim uğrana kısa süren eğitimleri alarak öğretmen olunması, eğitim sisteminin içerisinde kanayan bir yara olarak günümüze kadar gelmektedir. Ayrıca iş yükü bakımından zorlanan öğretmenin, bu zorlanmaların maddi karşılığının alınmaması da öğretmenin hem motivasyonunu düşürdüğünü hem de toplum karşılığında değer kaybettiği yönünde görüşler bildirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların olduğu görülmektedir. Arz talep dengesizliğinin ortadan kaldırılması için öğretmen atamaları hususunda Eğitim Fakültelerine girişte kontenjan sınırlandırması getirilmesini istedikleri ve fakülteden mezun olanların öğretmenlik mesleğine başlayana kadar öğrenci alımı yapılmasın ya da öğrenci sayısı azaltılsın şeklinde görüşlerini açıkladıkları tespit edilmiştir (Deliveli, 2021, s. 1543). 1991 yılında oluşturulan bir yasa ile farklı alandan gelen fakülte mezunları 1996 yılında öğretmenlik yapmaya başlamıştır (Albayrak, 2018, s. 84-85).

Araştırmanın bulguları sonucunda öğretmenlerin çoğunluğu, mesleklerin ilk yılında meslekleri dışında karşılaştıkları sorunlar bağlamında idarecilerle yaşadıkları sorunlar, mevzuat engelleri, meslekî hakların kullanılmasında zorluk çekme, mesleki sınırların zorlanması çerçevesinde ele alırken bazı öğretmenler ise, mekân bulmada sorun, iklim kaynaklı sorun, kültür kaynaklı sorun ve cinsiyetle ilgili sorunlar düzeyinde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların olduğu görülmektedir. Sorunların bazılarının öğrenciyle ilgili olmaktan çok bölgesel bir problem olduğu belirtilmiştir. Bu problemlerin başında dilden ve sosyo-ekonomik düzeyden kaynaklı problemler olduğu ayrıca öğretim programları ve ders kitapların merkezi bir görüşle hazırlanması, esnek yapıda olmaması nedeniyle bölgesel temel problemler oluşturduğu görülmüştür. Öğretmenlerin mesleği icra etmede hizmet öncesi aldıkları eğitimin yeterli olmadığı ve ihtiyacı karşılamadığı gözlemlenmiştir (Anras, 2019, s. 6). Göreve yeni başlayan öğretmenlerin bazıları için mesleki geçiş, yalnızca talebelikten öğretmenliğe doğru giden bir konum değişimi değil, aynı zamanda göreve başlanılan yerde ve kurumda bir sosyalleşme prosesini çağrıştırdığı gözlemlenmiştir. Talebelik döneminde bağlı bulunduğu çevresel bağları ve kültürel değerleri arkada bırakıp yeni bir bölgeye gelen öğretmeni, yeni vazifeler beklemektedir. Bu proseste okulların fiziksel şartları, görev yaptığı yerin coğrafi konumu ve şartları, kurum idarecilerinin eğitime, öğretmene, veliye ve talebeye karşı davranışı ve ilişkisi çeşitlilik göstermektedir (Toker Gökçe, 2013, s. 137).

Araştırmanın bulguları sonucunda öğretmenlerin çoğunluğu toplumsal bir kurum olan eğitimin, gelişme düzeyini yeterli bulmadıklarını oransal büyüklükle açıklamaya çalışmışlardır. Öğretmenler, eğitimin geliştirilmesi için öncelikle, çağdaş bir eğitim sistemi getirilmesi, eğitim farklılığının kavranılması, eğitimdeki eşitsizliğin giderilmesi, eğitimin sürdürülebilir olması, derslerin bilimsel içerikli olması ve eğitimin ücretsiz olması şeklinde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, eğitimin gelişme düzeyinin yeterli olması için öncelikle çağdaş, modern ve teknoloji gelişimi yakalamış bir düzeyde gerçekleşmesi gerektiği yönünde fikirlerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonucuna bakıldığında öğretmenlerin, eğitimin toplum nezdinde değerinin iyi anlaşılması ve sürdürülebilir bir politika izlenmesi gerektiğini savunurken kimi öğretmenler ise eğitimin hem ücretsiz hem de ders kitaplarının bilimsel bilgilerle donatılması yönünde görüşlerini açıklamışlardır. Bunu yanı sıra öğretmenler, eğitiminin gelişme düzeyinin yeterli bulunması için öncelikle düşünce özgürlüğüne öncelik verilmesi gerektiğini savunurken bazı öğretmenler ise yaratıcı fikirlerin desteklenmesi gerektiği ayrıca sanata, spora ve çeşitli sosyal ilişkileri kapsayan aktivitelerin içinde olduğu eğitim sisteminin desteklenmesi gerektiği yönünde

algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Aslan'a (2015) göre toplumun yaratılmasında küresel bilgi en önemli role sahiptir. Toplumun yaratan bu bilimsel, teknolojik ve toplumsal değişim her sahada olduğu gibi düşünce, değer ve davranışlarda da yeni değişim prosesleri başlatmıştır. Eğitim, bu baş döndürücü değişimden en çok etkilenen kurum olmuştur. Bu nedenle eğitim, herkesin yapabileceği bir iş olmayıp, bu görevi yerine getirilmesi için özel olarak yetiştirilmiş öğretmenler tarafından yapılan bir meslekle gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Öğretmenler, hiç kuşkusuz eğitim sisteminin temel bileşenlerinden birisidir. Öğretmenler, çağın gerektirdiği bilgi ve donanıma sahip, eleştirel düşünebilen, soran ve sorgulayan, öğrenmeyi öğrenmiş, kendisi ve çevresi ile barışık ve toplumun ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesini sağlayan kişilerdir. Eğitim sisteminin diğer bileşenlerinin işe koşulmasında ve öğretim hizmetinin niteliğinden öğretmenler sorumludur. Bu nedenle nitelikli öğretmen yetiştirme, öğretmen yetiştirme sürecinde son derece önemli bir süreçtir (Akyıldız, vd., 2020, s. 119).

KAYNAKÇA

- Abazoğlu, İ., Yıldırım, O., & Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten günümüze türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6), 143.
- Akyıldız, S., Altun, T., & Kasım, Ş. (2020). Adaylık eğitimi uygulama sürecinin aday öğretmenlerin görüşlerine göre incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 119.
- Albayrak, A. (2018). *Türkiye’de öğretmen açığının giderilmesinde başvurulabilecek alternatif uygulamaların incelenmesi (1961-1996)*. (Yayınlanmamış. Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Anras, B. (2019). *Mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenleri ile tecrübeli sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması (Mardin İli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin Toplumsal Saygınlık ve İmajlarına Olumsuz Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152.
- Ayas, A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin önemi ve öğretmen yetiştirmede güncel sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 5-10.
- Aydın Günbatır, S. (2019). *Olgu bilim (fenomenolojik araştırma) yöntemi*. Eğitimde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 371.
- Büyüköztürk, Ş., & Kılıç Çakmak, E., & Akgün, Ö. E., & Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (Ed.). (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-ENAD*, 7(4), 1619-1642
- Coşkun Keskin, S. & Yüceer, D. (2006). Geçmişten günümüze öğretmenlerin gözünden bir meslek olarak öğretmenlik mesleği. *Turkish Studies*, 12(24), 85.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-215).
- Çimen, B. (2021). Öğretmenlerin gözünden öğretmenlik mesleğinin ilk yılları. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 367-374.
- Deliveli, K. & Ar, T. (2021). Eğitim fakültesi mezunu olacağım!... Ne İş Olsa Yaparım!?. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1543.
- Demirdağ, S. (2015). Classroom management and students' self-esteem: Creating positive classrooms. *Educational Research and Reviews*, 10(2), 191-197.

- Demirdağ, S. (2016). The relationship between faculty members' school culture and burnout levels based on the perceptions of teacher candidates. *E-International Journal of Educational Research*, 7(3), 49-62.
- Demirdağ, S. (2019a). Critical thinking as a predictor of self-esteem of university students. *Alberta Journal of Educational Research*, 65(4), 305-319.
- Demirdağ, S. (2019b). Öğrenci çeşitliliğine ilişkin öğretmen görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(1), 1-28.
- Demirdağ, S. (2020). *Öğrenci çeşitliliği ve çokkültürlü eğitim*. Ankara: Nobel.
- Deniz, B., & Demirdağ, S. (2020). Investigation of the relationship between school culture, classroom management and teacher performance according to teachers' perceptions. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 8, 65-81.
- Demirkan, Ö. & Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu lisesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 2(1), 7.
- Doğru, M., & Aydoğdu, M. (2003). Fen bilgisi öğretiminde kullanılan yöntemlerde karşılaşılan sorunlar ile ilgili öğrenci görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 157.
- Ergünay, O. (2018). Aday öğretmenlerin ilk yıl mesleki deneyimlerinin hammerness, darling-hammond ve bransford'un öğretmen eğitimi modeli bağlamında incelenmesi: bir çoklu durum çalışması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu üniversitesi, Eskişehir.
- Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim: bir olgubilim araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(35), 47-60.
- Gelen, İ., & Özer, B. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 41.
- İlğan, A. (2013). Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı*, 53.
- Karataş, K. (2020). Öğretmenlik mesleğine kuramsal bir bakış. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(17), 39-40.
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış, eğitimde yansımalar. VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Sivas.
- Kocabıyık, O. O. (2015). Olgubilimi ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55.
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik mesleği ve öğretmenin niteliği. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 187.
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55.
- Özdemir, A. Ş., & Çanakçı, O. (2000). Okul deneyimi i dersinin öğretmen adaylarının öğretim-öğrenme kavramlarına ve öğretmen-öğrenci rollerine bakı açıları üzerindeki etkileri. *İlköğretim-Online*, 4(1), 75.
- Özden, Y. (1999). Eğitimde dönüşüm- eğitimde yeni değerler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özkan, H.H. (2009). Bilgi Toplumu Eğitim Programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 114
- Senemoğlu, N. (2003) Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları, sorunlar, öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(5), 177.

- Toker Gökçe, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin adaylık döneminde yaşadıkları mesleki sorunlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 137-155.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Türk, E. (2021). *Türk eğitim sistemi ve yönetimi* (2. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yetim, A. A., & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenlerin meslekî ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541.